

Стинич О.М.
аспірант
Мукачівський державний університет

Stynych Oleksandr
Postgraduate Student
Mukachevo State University

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ КРИЗИ

Стинич О.М. Поняття та значення амортизаційної політики в умовах кризи. Ця наукова стаття присвячена розгляду поняття та значення амортизаційної політики в умовах економічної кризи. В контексті зростаючої економічної нестабільності та невизначеності, амортизаційна політика виграє особливо важливу роль у фінансовому управлінні підприємствами. У статті досліджено різні методи нарахування амортизації. Здійснено аналіз визначення строків корисного використання основних засобів та нематеріальних активів в умовах кризи. Розглянуто різні темпи амортизаційних відрахувань та їхнього впливу на фінансовий стан підприємства в умовах обмежених ресурсів. Також розглянуто відмінності в оподаткуванні в залежності від вибору амортизаційної стратегії. Вивчено взаємозв'язок між амортизаційними відрахуваннями та ліквідністю підприємства, зокрема, в умовах економічної нестабільності. Досліджено, як амортизаційна політика може бути використана для забезпечення фінансової стійкості підприємства під час кризи. Окреслено інноваційні методи вдосконалення амортизаційної політики в умовах кризи.

Ключові слова: ринкова кон'юнктура, ліквідність, амортизаційні відрахування, нематеріальні активи, вартість, капітал.

Stynych Oleksandr. The concept and meaning of depreciation policy in a crisis. This scientific article is dedicated to examining the concept and significance of depreciation policy in the context of an economic crisis. Amidst growing economic instability and uncertainty, depreciation policy plays a pivotal role in financial management for enterprises. The heightened uncertainty in financial markets, changes in the economic environment, and challenges associated with shifts in demand and supply underscore the relevance of analyzing and refining depreciation policies. Crisis conditions often lead to changes in strategic approaches in financial management, including depreciation expense planning. A well-planned depreciation strategy can aid enterprises in more effectively allocating financial resources, reducing potential financial risks, and ensuring long-term financial stability. Furthermore, in times of crisis, it is pertinent to consider depreciation policy as a tool for optimizing financial indicators for businesses. The appropriate allocation of depreciation expenses can positively impact liquidity and solvency, equipping enterprises to address escalating financial challenges. The article explores various methods of calculating depreciation, analyzes the determination of useful lives for assets and intangible assets during a crisis, and considers different rates of depreciation expense and their impact on a company's financial position within resource constraints. Moreover, the tax implications of choosing different depreciation strategies are discussed. The interrelation between depreciation deductions and a company's liquidity is examined, particularly in the context of economic instability. It is noted that the choice of depreciation strategy holds significant value for optimizing a company's financial status, especially during economic instability. Flexible depreciation planning and its adaptation to changes in market situations are essential tools. The article delves into how depreciation policy can be employed to ensure a company's financial stability during a crisis. Innovative methods for enhancing depreciation policy in crisis conditions are outlined.

Key words: market dynamics, liquidity, depreciation expenses, intangible assets, value, capital.

Постановка проблеми. В умовах сучасної економічної нестабільності та кризових ситуацій, виникає необхідність ретельного розгляду та вдосконалення аспектів фінансового управління підприємством. Одним з ключових інструментів у сфері фінансів є амортизаційна політика, що має суттєвий вплив на фінансову стійкість та діяльність підприємства. Амортизаційна політика визначає способи нарахування та списання вартості основних засобів та нематеріальних активів протягом їхнього корисного терміну використання. У контексті

кризових умов, ця політика набуває особливої релевантності, оскільки ефективно побудована амортизаційна стратегія може сприяти оптимізації фінансових ресурсів підприємства та збереженню його конкурентоспроможності в умовах складних економічних викликів.

В умовах кризи можуть змінюватися ризики, пов'язані зі зносом та старінням обладнання. Розробка амортизаційної стратегії, яка враховує зміну ризиків, може допомогти знизити можливі втрати та забезпечити безперебійну роботу.

Амортизаційна політика впливає на структуру фінансових показників підприємства. В контексті кризи, правильний розподіл амортизаційних відрахувань може покращити показники ліквідності та платоспроможності.

Кризовий період може потребувати реорганізації інвестиційних планів. Розробка амортизаційної політики, яка враховує плани заміни або модернізації активів, сприяє більш ефективному вибору інвестиційних стратегій.

Отже, розгляд амортизаційної політики в умовах кризи є необхідним для забезпечення ефективного управління ресурсами підприємства та збереження його конкурентоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Робота ґрунтується на аналізі науково-методичної літератури, наукових статей, періодичних видань та напрацювань вчених і дослідників, серед них: Л.А. Буркова, В.А. Шепелюк, Л.В. Овод, В.І. Островецький, О.О. Любар та багато інших.

Дослідники розглядали аспекти обліку та оподаткування амортизації необоротних активів, їх вплив на фінансовий стан підприємств та ефективне використання ресурсів. Деякі дослідження акцентують увагу на податкових аспектах амортизаційної політики підприємств. Вони аналізують вплив податків на вибір методів амортизації та розглядають можливості оптимізації податкових витрат через правильне управління амортизацією. Досліджено методи та підходи до оптимізації амортизаційної політики підприємств. Це включає розгляд варіантів розподілу амортизаційних відрахувань, адаптацію до змінних ринкових умов та ризиків. Наукові публікації дослідників презентують сутність та значення амортизаційної політики в контексті фінансового управління підприємством, особливо в умовах мінливих ринкових умов.

Постановка завдання дослідження:

- Дослідити різні методи нарахування амортизації.
- Здійснити аналіз визначення строків корисного використання основних засобів та нематеріальних активів в умовах кризи.
- Розглянути різні темпи амортизаційних відрахувань та їхнього впливу на фінансовий стан підприємства в умовах обмежених ресурсів.
- Розглянути відмінності в оподаткуванні в залежності від вибору амортизаційної стратегії.
- Вивчити взаємозв'язок між амортизаційними відрахуваннями та ліквідністю підприємства, зокрема, в умовах економічної нестабільності.
- Дослідити, як амортизаційна політика може бути використана для забезпечення фінансової стійкості підприємства під час кризи.
- Окреслити інноваційні методи вдосконалення амортизаційної політики в умовах кризи.

Вклад основного матеріалу дослідження. Амортизаційна політика є однією з основних складових державної економічної політики. Особливості її здійснення залежать від стану розвитку економіки країни загалом і від основних завдань, що поставлені перед державою чи окремим підприємством. Доцільно визначити амортизаційну політику держави важливим економічним інструментом, що гарантує мінімально необхідні власні інвестиційні кошти відтворення основних фондів підприємств. Вона тісно пов'язана з податковою системою держави, порядком обліку необоротних активів, ціноутворенням. Тому амортизаційна політика

підлягає особливій увазі з боку держави та кожного окремого підприємства [7, с. 35].

О.О. Любар вважає, що амортизаційна політика підприємства – це цілеспрямована діяльність підприємства з вибору та застосування одного з можливих методів амортизації з метою максимізації обсягу власних фінансових ресурсів протягом амортизаційного періоду [10]. Вважаємо, що амортизаційну політику підприємства слід розглядати як напрям діяльності компанії, що здійснюється через визначений комплекс заходів на макро- та мікроекономічному рівнях, який спрямований на ефективне відтворення необоротних активів шляхом встановлення норм амортизаційних відрахувань та визначення терміну корисного використання [7, с. 35].

Амортизаційна політика є ключовою компонентою стратегічного управління капіталом підприємства, особливо в умовах економічної кризи. В цьому контексті, коли ресурси можуть бути обмеженими, важливо раціонально використовувати капітал та планувати його відновлення з мінімальними втратами. Амортизаційна політика визначає темпи амортизаційних відрахувань, що грають вирішальну роль у поступовому відновленні капіталовкладень та забезпеченні здатності підприємства до дієвої функціонуючої діяльності.

Ключовим аспектом амортизаційної політики є планування амортизаційних відрахувань на різних етапах життєвого циклу активів. Підприємство повинно розробити стратегію, яка враховує не лише фінансові обмеження, але й вплив ефективності активів на загальну продуктивність підприємства. В умовах кризи, коли можлива зміна умов виробництва та попиту, амортизаційна політика повинна бути гнучкою та адаптивною, дозволяючи підлаштовувати темпи амортизації під умови, які змінюються.

Правильно налаштована амортизаційна політика допомагає підприємствам зберігати робочі активи в оптимальному стані. Вона дозволяє вчасно здійснювати ремонти та заміни, що підтримує продуктивність та довгострокову ефективність активів. Важливим аспектом в умовах кризи є збереження ефективності вкладень у капітальні активи, що може сприяти підтримці конкурентоспроможності підприємства.

Крім того, амортизаційна політика може мати значний вплив на фінансовий стан підприємства. Виважений підхід до амортизаційних відрахувань може допомогти покращити рентабельність та ліквідність підприємства, а також знизити податковий тягар. Однак, невірно вибрана амортизаційна політика може призвести до нездатності відновити активи вчасно або, навпаки, до непотрібних фінансових витрат [1, с. 33].

Амортизація впливає на податкове планування підприємства, забезпечуючи можливість впливу на розмір оподатковуваного прибутку. Вибір амортизаційної стратегії може відігравати значущу роль у зменшенні податкового тягара підприємства та оптимізації його податкових зобов'язань. Розгляд відмінностей у оподаткуванні в залежності від вибору амортизаційної стратегії та її вплив на податковий тягар підприємства є важливою темою для дослідження.

Перш за все, важливо зазначити, що різні методи амортизації можуть викликати різні рівні амортизаційних відрахувань у різні періоди. Це може вплинути на податковий прибуток підприємства та його оподатковуваний дохід. Наприклад, зменшувальний балансовий

метод може призводити до більш великих амортизаційних відрахувань у перших періодах використання активу, що знижує податковий прибуток підприємства та його податковий тягар.

Крім того, вибір амортизаційної стратегії може вплинути на суму затримки податкових платежів. Наприклад, використання методу лінійної амортизації може призвести до більших амортизаційних відрахувань у ранніх періодах, що зменшує оподатковуваний прибуток та податковий платіж у короткостроковій перспективі. Це може бути корисним для підприємств, які шукають способи збереження грошових коштів та зменшення податкових зобов'язань відразу після витрат на придбання активів.

Варто також враховувати, що вибір амортизаційної стратегії може вплинути на вартість активів, яка відображається у фінансових звітах. Високі амортизаційні відрахування можуть призводити до більшого зниження вартості активів у фінансовому звіті, що може мати вплив на аналіз показників фінансової діяльності підприємства.

З іншого боку, важливо пам'ятати, що стратегії податкового планування повинні бути відповідними законодавству та етичним стандартам. Вибір амортизаційної стратегії повинен базуватися на обґрунтованому підході та дотриманні правових вимог [2, с. 65].

Слід зазначити, що методи нарахування амортизації є важливими аспектами фінансового управління підприємством, оскільки вони визначають те, яким чином вартість основних засобів та нематеріальних активів буде зменшуватися протягом їхнього корисного терміну використання.

Лінійний метод (straight line, SL) передбачає рівномірні відрахування амортизації протягом строку використання активу, що амортизується протягом розрахункового терміну його корисного використання.

Метод залишкової вартості (declining balance, DB) передбачає виділення частки амортизаційних відрахувань від вартості активу шляхом множення фіксованої норми амортизації на балансову вартість активу. Суми амортизаційних відрахувань, що обчислюються за цим методом, звичайно, у перші роки його використання перевищують відповідні суми, що розраховувалися би за лінійним методом.

Також існують менш поширені методи амортизації, включаючи:

- Початкові відрахування. Цей метод передбачає значно більші амортизаційні відрахування у перший рік, ніж це передбачено лінійним амортизаційним методом. Подальше зменшення вартості активу здійснюється за лінійним амортизаційним методом або методом залишкової вартості в наступні роки.

- Метод «суми цифр року»: використовує норму, яка щороку зменшується, для амортизації вартості активу. Він є варіацією методу залишкової вартості, але з додатковим фактором у формі норми зменшення.

- Миттєве списання. Цей метод передбачає списання всієї вартості активу в перший рік його введення в експлуатацію. Це може застосовуватися в особливих випадках, коли активи швидко втрачають свою вартість або мають короткий термін служби.

- Метод переключення. Актив спочатку амортизується методом залишкової вартості, але після досягнення певного порогу (завзвичай визначеного законодавством), переходить на лінійний метод амортизації [5, с. 123].

Особливості застосування різних методів амортизації в зарубіжних країнах презентовано в таблиці 1.

У всіх країнах, що зазначені в таблиці 2, використовується лінійний (прямолінійний) метод амортизації основних засобів, який передбачає, що актив споживається рівномірно протягом усього періоду експлуатації. Даний метод найпростіший в обчисленні, а отже, є найбільш поширеним. У Португалії він узагалі є єдиним методом нарахування амортизації.

Вплив різних методів на фінансові результати підприємства в умовах кризи може бути значущим. Вибір конкретного методу залежить від багатьох факторів, таких як тип активів, галузеві особливості та стратегічні цілі підприємства. Проте, умови кризи можуть вимагати ревізії та адаптації вибраного методу з метою забезпечення оптимального використання фінансових ресурсів та збереження фінансової стійкості.

Строки корисного використання активів є ключовим аспектом амортизаційної політики підприємства, який впливає на ефективність фінансового управління та його здатність забезпечити стійкість у складних умовах економічної кризи. Визначення правильних строків корисного використання вимагає комплексного аналізу, що враховує не лише технічні та економічні аспекти, але й зміни у технологічному середовищі та попиті на продукцію в умовах нестабільності.

В період економічної кризи важливо розглядати строк корисного використання як гнучкий параметр, що може бути піддано адаптації залежно від змін у зовнішньому середовищі. Перш за все, в умовах швидких технологічних зрушень, які характеризують сучасний бізнес-світ, визначення відповідних строків використання активів є складним завданням. Технологічні інновації можуть призводити до того, що активи втрачають свою актуальність та ефективність навіть раніше, ніж передбачалося. У цьому контексті, підприємства повинні враховувати швидкі зміни у технологічному середовищі та гнучко адаптувати строки використання активів до нових реалій.

Попит на продукцію та послуги також є суттєвим фактором, який впливає на строк корисного використання активів в умовах кризи. Зміни споживчих уподобань та зміщення попиту можуть вплинути на життєздатність певних видів активів. Наприклад, у кризовий період попит на певні товари та послуги може стрімко зменшитися, що може призвести до зменшення активної потреби в обладнанні або інших основних засобах. У такому контексті, адаптація строків корисного використання може допомогти підприємству уникнути невідрядного амортизаційного навантаження.

Важливо відзначити, що оптимальний вибір строків корисного використання активів в умовах кризи вимагає балансу між консервативністю та гнучкістю. З одного боку, консервативний підхід може сприяти захисту від можливих втрат у вартості активів через невірні рішення. З іншого боку, гнучкий підхід дозволяє підприємствам більш ефективно використовувати свої активи та адаптуватися до змін у ринкових умовах [3, с. 72].

Вибір темпів амортизації є складним та важливим рішенням для підприємств у контексті забезпечення стабільності фінансового стану, особливо в умовах обмежених ресурсів та невизначеності економічного оточення. Визначення правильного темпу амортизації вимагає глибокого аналізу та зваженого підходу

Методи нарахування амортизації в зарубіжних країнах

Країна	Методи амортизації, особливості застосування
США	Незважаючи на те, що прийнято декілька методів амортизації, наприклад прямолінійний метод, метод одиниць виробництва, дегресивний метод, метод SOFTY, однак найпоширенішим залишається прямолінійний метод. Більшість британських підприємств оцінюють матеріальні активи за їх історичною вартістю, за винятком значної частини великих підприємств, які час від часу переоцінюють активи, використовуючи ринкову вартість у цьому відношенні. Зокрема, земля та будівлі підлягають періодичній переоцінці. Деякі або всі матеріальні активи можуть підлягати щорічній переоцінці на підставі вартості заміни. Загалом британські компанії переоцінюють зазвичай землю, а не будівлі та технічні споруди (оскільки вони зобов'язані їх викупити на основі їх облікової вартості). Для активів, відзначених за ринковою вартістю, наступна амортизація буде визначена за новою переоціненою вартістю, відповідно, залишком терміну служби. Крім того, хоча в практиці бухгалтерського обліку вважається, на принциповому рівні, що актив не може обліковуватися на суму, що перевищує справедливую вартість, у Великобританії щорічна інвентаризація цієї категорії активів не проводиться. Отже, британська компанія може зберігати активний актив за ціною, вищою за справедливую вартість, навіть якщо він знецінюється протягом року, за умови, що таке знецінення є тимчасовим. Деякі методи амортизації у Великобританії: – прямолінійний метод, – метод знижувального балансу, – амортизація, пропорційна зворотному числовому порядку років (SYDM), – одиниці виробництва.
Франція	У французькій практиці підприємства можуть проводити переоцінку основних фондів, але вони використовують тривалість амортизації, зазначену в орієнтовній назві податкового органу; метод амортизації передбачає економічне знецінення активу.
Германія	У Німеччині, на відміну від Франції, переоцінка не допускається. Найбільш часто використовуваними підприємствами методи амортизації: прямолінійний метод, дегресивна амортизація, комбінація обох і амортизація на основі реального використання активу.
Румунія	Підприємства в Румунії зобов'язані амортизувати матеріальні та нематеріальні активи відповідно до Закону про капітал, іммобілізований у матеріальних і нематеріальних активах, використовуючи одну з процедур: – прямолінійна амортизація; – дегресивна амортизація; – прискорена амортизація. Повноваження щодо затвердження системи нарахування амортизації встановлюються правлінням суб'єкта господарювання, відповідно відповідальним за управління майном, щодо неприбуткових юридичних осіб, які відповідно до закону здійснюють підприємницьку діяльність.

Джерело: складено автором на основі [11]

Методи нарахування амортизації у різних країнах

Країна	Методи амортизації
Польща	Прямолінійний. Зменшення залишку (дегресивний). Природний. Амортизація нараховується за певною схемою з використанням термінів та коефіцієнтів для конкретних груп основних засобів.
Португалія	Використовується лише лінійний метод.
Німеччина	Не передбачено жодних конкретних методів, проте на практиці найчастіше застосовують прямолінійний метод та метод зменшення залишку.
Японія	Використовується метод зменшення вартості.
Данія	Використовується прямолінійний метод.
Чехія	Розрізняють амортизацію двох видів: податкову і бухгалтерську.
Швеція	Норми амортизаційних відрахувань для цілей оподаткування зазвичай збігаються з нормами бухгалтерської амортизації.
Швейцарія	Можна використовувати такі методи, як рівномірна амортизація і метод зменшення залишку.
Бельгія	Використовують лінійний метод нарахування амортизації, а також дегресивний та прогресивний методи.
Канада	Характерний особливий метод нарахування амортизації – метод системи меж.

Джерело: складено автором на основі [9]

до забезпечення ефективного використання активів, збереження конкурентоспроможності та врахування фінансових обмежень.

Умови обмежених ресурсів спонукають підприємства до ретельного розгляду та вибору оптимальних темпів амортизації. З одного боку, надто високі темпи можуть призвести до невиправданого виснаження фінансових ресурсів та обтяження платоспроможності підприємства. З іншого боку, надто низькі темпи можуть призвести до недооцінки вартості активів та недостатнього збереження їх ефективності. Тому, оптимальний вибір темпів амортизації полягає в пошуку балансу між збереженням фінансової стійкості та максимізацією користі від використання активів.

Важливим аспектом є також урахування впливу темпів амортизації на фінансові звіти та показники підприємства. Високі темпи можуть призвести до зниження звітної прибутковості та збільшення збитків у короткостроковій перспективі, що може негативно вплинути на імідж компанії перед інвесторами та кредиторами. З іншого боку, занижені темпи можуть призвести до переоцінки фінансових результатів та необ'єктивного відображення стану підприємства. Таким чином, адекватний вибір темпів амортизації має стратегічне значення для забезпечення достовірності фінансової звітності та відображення дійсного фінансового стану.

Умови економічної нестабільності, такі як кризи, можуть змінювати ресурсні можливості підприємства, що впливає на його здатність виконувати заплановані амортизаційні відрахування. У таких умовах, підприємства повинні ретельно переглянути та, можливо, адаптувати свої темпи амортизації з метою врахування непередбачених змін у фінансовому оточенні [4, с. 265].

Амортизація, як процес зменшення вартості основних засобів та нематеріальних активів з часом, відіграє суттєву роль у фінансовому управлінні підприємства, особливо в контексті забезпечення його ліквідності. Вивчення взаємозв'язку між амортизаційними відрахуваннями та ліквідністю підприємства має велике значення, особливо в умовах економічної нестабільності.

Амортизація впливає на ліквідність підприємства через кілька механізмів. Перш за все, амортизаційні відрахування зменшують фінансові ресурси підприємства, так як частина прибутку використовується для покриття втрати вартості активів. Це може вплинути на наявність грошових коштів у компанії та її здатність до вирішення питань зі сплатою кредиторам, забезпеченням обігових потреб та іншими фінансовими зобов'язаннями. В умовах нестабільності, коли доступ до фінансування може бути обмеженим або дорогим, амортизація може зіграти роль в забезпеченні платоспроможності [9].

Другий механізм полягає в тому, що амортизація може впливати на оцінку вартості активів підприємства. Зменшення вартості активів через амортизацію може призвести до зменшення їхньої ринкової вартості та зниження можливості використання їх як застави для отримання фінансових ресурсів. Це може ускладнити можливість отримання кредитів або залучення інших джерел фінансування в умовах економічної нестабільності.

Варто також зазначити, що вибір амортизаційної політики може вплинути на фінансову звітність підприємства та його співвідношення показників. Високі амортизаційні відрахування можуть призводити до зниження

прибутку та інших фінансових показників, що може вплинути на враження інвесторів та кредиторів.

У контексті економічної нестабільності, коли зміни в ринковій кон'юнктурі можуть бути непередбачуваними та швидкими, амортизаційна політика підприємства має бути гнучкою та адаптивною. Підприємства повинні ретельно аналізувати вплив амортизаційних відрахувань на їхню фінансову стабільність та ліквідність, враховуючи можливі ризики та можливості [8, с. 76].

Слід також звернути увагу на те, що фінансова стійкість є однією з найважливіших передумов успішної діяльності підприємства, особливо в умовах економічних криз. В контексті такої нестабільності стратегії збереження фінансової стійкості стають надзвичайно важливими. Амортизаційна політика, завдяки своїй ролі у відображенні вартості активів та впливу на фінансові звіти, може бути ефективним інструментом у забезпеченні стійкості підприємства під час кризи.

По-перше, амортизаційна політика може бути використана для раціонального використання ресурсів. У кризових умовах, коли фінансові ресурси можуть бути обмеженими, раціональне розподілення коштів на амортизаційні відрахування дозволяє підтримувати вартість активів на оптимальному рівні. Збереження вартості активів є ключовим аспектом у збереженні фінансової стійкості, оскільки це дозволяє знизити можливий негативний вплив на баланс підприємства.

По-друге, амортизаційна політика може впливати на податкову стратегію підприємства. В умовах кризи, зниження податкових зобов'язань може бути важливим чинником для збереження фінансової стійкості. Обґрунтований вибір методів амортизації та їх ставок може допомогти підприємству знизити оподатковуваний прибуток та забезпечити доступ до додаткових фінансових ресурсів.

По-третє, амортизаційна політика впливає на фінансову звітність підприємства. Різні методи амортизації можуть призводити до різних звітних показників, таких як прибуток, активи та зобов'язання. Умови кризи можуть створити необхідність в аналізі та управлінні цими показниками, зокрема шляхом обґрунтованого вибору амортизаційної політики [4, с. 268].

Економічна криза відіграє суттєву роль у визначенні вартості активів підприємств та може має великий вплив на їхню оцінку та користування. Аналіз впливу кризи на оцінку вартості активів є важливим завданням для розуміння динаміки ринкової ситуації, фінансової стійкості та стратегічного управління підприємствами.

Однією з основних характеристик економічної кризи є невизначеність та непередбачуваність. Ризики, які супроводжують кризові ситуації, можуть суттєво вплинути на попит та пропозицію на ринку, а також на загальний фінансовий клімат. Це, в свою чергу, може призвести до змін у вартості активів, які відображають реальний стан ринку.

Під час кризи, активи можуть втратити частину своєї ринкової вартості через зниження попиту на продукцію та послуги. Це може стати результатом економічної нестабільності, великої конкуренції або зміни підходів споживачів. Вартість нерухомості, обладнання та інших матеріальних активів може значно знизитися під час кризи, що впливає на баланс підприємства та його можливості залучити фінансові ресурси.

Крім того, криза може також вплинути на оцінку нематеріальних активів, таких як бренди, інтелектуальна власність та права. Зміни у споживчих попитах, стратегічних цілях підприємства та конкурентному середовищі можуть змінити перспективи на використання цих активів. Це може вплинути на їхню ринкову вартість та оцінку.

Зміни у вартості активів можуть мати великий вплив на фінансову звітність підприємства та його фінансові показники. Оцінка активів є важливою складовою балансу підприємства та визначає його фінансовий стан. Зниження вартості активів може призвести до зміни показників власного капіталу та зобов'язань, що може вплинути на кредитоспроможність та спроможність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання [8, с. 79].

Тож інноваційні методи вдосконалення амортизаційної політики в умовах кризи набувають особливого значення для забезпечення фінансової стійкості підприємств та їх адаптації до змінних ринкових умов. Ось деякі інноваційні підходи до вдосконалення амортизаційної політики під час кризи:

– Прогнозування вартості з урахуванням змінних ризиків. Врахування можливих ризиків та змінних умов дозволяє розробити більш гнучку амортизаційну стратегію. Використання методів сценарного аналізу та моделювання дозволяє адаптувати темпи амортизації до різних можливих сценаріїв розвитку кризової ситуації.

– Аналіз реальної ефективності активів. В умовах кризи важливо оцінити реальну вартість та продуктивність активів. Використання передових технологій, таких як Інтернет речей (IoT) та аналітика даних, допомагає відстежувати роботу активів та визначати оптимальний час їх заміни або модернізації.

– Модернізація амортизаційного обліку. Використання цифрових рішень та автоматизованих систем обліку дозволяє точніше відстежувати амортизаційні відрахування, уникати помилок та забезпечити більшу прозорість у фінансовому управлінні.

– Амортизація з урахуванням впливу на довкілля. З ростом уваги до екологічних аспектів, важливо враховувати вплив активів на довкілля при розрахунку амортизаційних відрахувань. Методи, які сприяють стимулюванню екологічної діяльності, можуть бути включені до амортизаційної політики.

– Амортизація з урахуванням технологічних змін. Зростаюча швидкість технологічних змін може призвести до швидкого старіння активів. Використання методів амортизації, які враховують швидкість технологічного розвитку, допомагає підтримувати конкурентоспроможність підприємства.

Інноваційні методи вдосконалення амортизаційної політики допомагають підприємствам адаптуватися до нових реалій та забезпечувати ефективне використання капіталовкладень навіть в умовах кризи [6, с. 54].

Висновки. Дослідження ролі амортизації у стратегічному управлінні підтверджує її важливість як ключового фактора для досягнення стратегічних цілей підприємства, навіть в умовах економічної невизначеності. Встановлено, що амортизаційна політика може впливати на кілька ключових аспектів діяльності підприємства, що сприяє підтримці стабільності та забезпечує конкурентоспроможність.

По-перше, ефективна амортизаційна політика впливає на інвестиційну активність підприємства. Завдяки адекватному плануванню амортизаційних відрахувань, підприємство може забезпечити необхідні фінансові ресурси для впровадження нових технологій, розширення виробництва та здійснення інших стратегічних ініціатив.

По-друге, амортизація допомагає зберігати фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. Рациональне розподілення амортизаційних відрахувань дозволяє підтримувати фінансову гнучкість та забезпечувати здатність вирішувати фінансові виклики навіть в умовах економічної нестабільності.

По-третє, амортизаційна політика впливає на конкурентоспроможність підприємства. Відповідне інвестування в технологічний розвиток завдяки амортизації дозволяє підприємствам забезпечити високу якість продукції та послуг, що є ключовим фактором у конкурентному середовищі.

Загалом, амортизаційна політика виявляється надзвичайно важливим інструментом стратегічного управління. Її правильне планування та впровадження може сприяти досягненню довгострокових стратегічних цілей підприємства навіть в умовах змінливого економічного оточення. Високий рівень усвідомлення ролі амортизації в контексті стратегічного управління може допомогти підприємствам підтримувати стійкість, ефективно реагувати на виклики та залишатися конкурентоспроможними в непередбачуваному бізнес-середовищі.

Перспективи подальших досліджень в галузі амортизації та її ролі в стратегічному управлінні підприємством є важливими для подальшого розвитку та удосконалення цієї теми. Деякі з можливих напрямків подальших досліджень включають:

– Вивчення впливу технологічних змін: дослідження може бути спрямоване на вивчення того, як швидкі технологічні зміни впливають на рішення щодо амортизаційної політики. Які амортизаційні стратегії використовуються для новітніх технологій, і як це впливає на фінансові результати підприємства.

– Аналіз взаємозв'язку зі сталим розвитком: дослідження може дослідити, як амортизаційна політика впливає на сталий розвиток підприємства в контексті екологічної та соціальної відповідальності.

– Подальше дослідження може вивчити, як амортизаційна стратегія може бути адаптована до різних рівнів ризику та змінності в економічному середовищі, а також яким чином амортизаційна політика впливає на інвестиції в цифрові інновації та їх вплив на бізнес-процеси.

Список використаних джерел:

1. Бондар М. І., Бабіч В. В. Амортизація необоротних активів: облік та оподаткування. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки.* 2016. № 1 (55). С. 33–34.
2. Брадул О. М., Буркова Л. А., Шепелюк В. А. Податкові аспекти амортизаційної політики підприємства. *Вчені записки Університету «КРОК».* 2021. № 3 (63). С. 61–67.

3. Лищенко О. Г., Півненко В. В. Оптимізація амортизаційної політики підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 4. С. 70–75.
4. Овод Л. В. Еволюція наукової думки щодо сутності амортизації та її значення в амортизаційній політиці підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 5. С. 264–269.
5. Островецький В. І. Амортизаційна політика України в системі інструментів податкового стимулювання інвестиційно-інноваційної активності. *Економічний вісник Донбасу*. 2017. № 2. С. 121–131.
6. Понедільчук Т. В., Пащенко А. М. Проблемні аспекти формування амортизаційної політики підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 17. С. 51–54.
7. Рак Р., Мохнач Т. Застосування міжнародного досвіду у формуванні амортизаційної політики в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2022. № 2 (219). С. 34–41.
8. Шаповал В. М., Герасименко Т. В., Бондаренко Л. А. Амортизаційна політика: сутність, проблеми, напрями вдосконалення. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 2. С. 72–80.
9. Шмиголь Н. М., Макієнко Ю. В. Аналіз закордонного досвіду у сфері методів нарахування амортизації. *Класичний приватний університет. Приазовський економічний вісник*. 2019. № 5 (16). С. 98–105.
10. Любар О. О. Амортизаційна політика підприємства як невід’ємна складова його облікової політики. *Ефективна економіка*. 2017. № 3 : веб-сайт. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5484> (дата звернення: 20.08.2023).
11. Samara S. National and International Methods of Fixed Assets Depreciation : веб-сайт. URL: https://feaa.ucv.ro/annals/v2_2010/0038v2-012.pdf (дата звернення: 05.09.2023).

References

1. Bondar, M. I., Babich, V. V. (2016) Amortyzatsiia neoborotnykh aktyviv: oblik ta opodatkovannia [Depreciation of non-current assets: accounting and taxation]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky*, no. 1 (55), pp. 33–34. (in Ukrainian)
2. Bradul, O. M., Burkova, L. A., Shepelyuk, V. A. (2021) Podatkovi aspekty amortyzatsiinoi polityky pidpriemstva [Tax aspects of the depreciation policy of the enterprise]. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, no. 3 (63), pp. 61–67. (in Ukrainian)
3. Lyshchenko, O. G., Pivnenko, V. V. (2015) Optymizatsiia amortyzatsiinoi polityky pidpriemstva [Optimizing the amortization policy of the enterprise]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 4, pp. 70–75. (in Ukrainian)
4. Ovod, L. V. (2021) Evoliutsiia naukovoi dumky shchodo sutnosti amortyzatsii ta yii znachennia v amortyzatsiinii politytsi pidpriemstva [Evolution of scientific opinion regarding the essence of depreciation and its importance in the depreciation policy of the enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 5, pp. 264–269. (in Ukrainian)
5. Ostrovetsky, V. I. (2017) Amortyzatsiina polityka Ukra iny v systemi instrumentiv podatkovoho stymuliuvannia investytsiino-innovatsiinoi aktyvnosti [Depreciation policy of Ukraine in the system of instruments for tax stimulation of investment and innovation activity]. *Ekonomichni visnyk Donbasu*, no. 2, pp. 121–131. (in Ukrainian)
6. Ponedilchuk, T. V., Pashchenko, A. M. (2021) Problemnii aspekty formuvannia amortyzatsiinoi polityky pidpriemstva [Problematic aspects of the formation of the depreciation policy of the enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 17, pp. 51–54. (in Ukrainian)
7. Rak, R., Mokhnach, T. (2022) Zastosuvannia mizhnarodnoho dosvidu u formuvanni amortyzatsiinoi polityky v Ukraini [Application of international experience in the formation of depreciation policy in Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, no. 219, pp. 34–41. (in Ukrainian)
8. Shapoval, V. M., Gerasimenko, T. V., Bondarenko, L. A. (2019) Amortyzatsiina polityka: sutnist, problemy, napriamy vdoskonalennia [Depreciation policy: essence, problems, directions for improvement]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, no. 2, pp. 72–80. (in Ukrainian)
9. Shmygol, N. M., Makienko, Yu. V. (2019) Analiz zakordonnoho dosvidu u sferi metodiv narakhuvannia amortyzatsii [Analysis of foreign experience in the field of depreciation calculation methods]. *Klasychnyi pryvatnyi universytet. Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk*, no. 5 (16), pp. 98–105. (in Ukrainian)
10. Lubar, O. O. (2017) Amortyzatsiina polityka pidpriemstva yak nevidiemna skladova yoho oblikovoi polityky [Depreciation policy of the enterprise as an integral component of its accounting policy]. *Efektivna ekonomika*, no. 3. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5484> (accessed August 20, 2023).
11. Samara S. National and International Methods of Fixed Assets Depreciation. Available at: https://feaa.ucv.ro/annals/v2_2010/0038v2-012.pdf (accessed September 05, 2023).